

Nu kommer forskning om Projekt Kaxås

KAXÅS (JT) Fanny Sandström och Matilda Meijerborg är två studenter vid Mittuniversitetet i Östersund. Tillsammans har de nu skrivit en kandidatuppsats i kulturgeografi på 15 högskolepoäng om Projekt Kaxås. Titeln på uppsatsen lyder: "Nu får jobbet inte längre styra vart vi bor" En fallstudie om livsstilsmigration och ett gräsrotsprojekt i Kaxås.

De migrationsflöden, som mer handlar om immateriella värden och livskvalitet snarare än ekonomi eller arbete, har blivit ett växande forskningsfält inom den akademiska världen. Under sommaren 2019 startades Projekt Kaxås och drygt ett år senare hade tjugotvå familjer signerat kontrakt, merparten från städer eller tätortsnära landsbygder i södra Sverige. Sju av dessa intervjuades för studien, liksom projektmotorerna.

De båda studenterna skriver i sin sammanfattning: "Resultatet visar att det finns flera dimensioner i vad som gör Kaxås till en attraktiv plats. De praktiska förutsättningarna gjorde flytten möjlig men det var samtidigt de sociala dimensionerna och känslan för platsen som var avgörande för flyttbeslutet."

En slutsats från studien indikerar också att värdskap, som traditionellt förknippats med besöksnäring och turismforskning, också har en plats inom landsbygdsutveckling när det kommer till att attrahera invånare.

Jämtlands Tidning ställde några frågor till Fanny och Matilda.

Hur kom ni på detta ämne?

–Vi har båda intresserat oss för plats- och landsbygdsutveckling under stora delar av studietiden och när det började bli dags för uppsatsen föll det sig ganska naturligt att det var åt det hållet vi skulle gå. I och med pandemin kunde vi också uppfatta hur det både i media och i olika trendrapporter pekades på ändrade flyttmönster, varför vi ganska snart snöade in på begreppet livsstilsmigration. Någonstans under processen började vi också intressera oss för platsutveckling på gräsrotsnivå, alltså den form av utveckling som kommer från invånare och lokalsamhället. Så Kaxås, som vi hade kännedom om sedan tidigare, kändes som ett väldigt lämpligt fall att rama in studien kring.

Vad ser ni som studiens viktigaste slutsats?

–Att känslan för platsen spelar en stor roll för människors flyttbeslut och att detta är viktigt utifrån ett platsutvecklingsperspektiv. Studien visar även på vikten av att uppleva en plats innan man beslutar sig för att flytta dit för att på så vis få en känsla för hur det är att leva och bo där. Vi visar också i studien hur ett gott värdskap har en funktion inom landsbygdsutveckling, då den personliga och informella kontakten med Projekt Kaxås visade sig vara en viktig pusselbit i familjernas berättelser.

Var det något i resultaten som förvånade er, på positivt eller negativt sätt?

–Vi hade på förhand trott att vi från lokalsamhället skulle uppfatta någon form av negativ eller problematisk inställning till bygdens utveckling och inflyttning, men det har vi inte. Det var även väldigt intressant att flera av familjerna i mycket hög utsträckning betonade inflyttningen av andra familjer som en positivt bidragande faktor och att det annars hade upplevts svårt att komma in i ett mindre landsbygdsområde.

Matilda Meijerborg.

Fanny Sandström.

Finns det något inflyttningsprojekt i Sverige som liknar detta?

–Vi känner till en handfull inflyttarprojekt som sker från gräsrotsnivå och vars syfte är att attrahera invånare eller upprätta ekobyar. Inom ramarna för den här studien har vi dock inte gjort några jämförelser mellan projekten och kan därför inte säga hur de liknar eller skiljer sig åt mer konkret, men varje plats är trots allt unik och har vissa förutsättningar eller begränsningar att ta hänsyn till.

Kommer ni att fortsätta forska på Projekt Kaxås?

–Just nu finns det inga planer på fler studier, men med det sagt vet man aldrig vad framtiden har att utvisa. Utvecklingen som pågår i Kaxås är väldigt spännande och säger något både i ett forskarperspektiv men också för andra landsbygder som kämpar med sitt invånarunderlag.

Skulle ni själva kunna tänka er att bo i Kaxås genom Projekt Kaxås?

–Vi är båda väldigt förtjusta i Kaxås, allra helst nu när vi har varit där flera gånger, så det hade vi verkligen kunnat tänka oss!